

Bir hafta önceden aldığı tren biletinin saati yaklaşırken bankta oturup çantasını karıştıran genç, oradan bir kitap çıkardı. Yol boyunca okuyacağını düşündüğü için kitabı biraz önce istasyondaki kitapçıdan almıştı. Önce kitabın kapağına, sonra da arka kapağına baktı. Arka kapak yazısını tam okuyacaktı ki yaşlı bir kadını fark etti. Elinde bavulu ile ayakta bekliyordu. Oturacak yeri yoktu. Genç hemen elindeki kitabı çantasına geri koyup yaşlı kadına seslendi ve ona banktaki yerini verdi. Yaşlı kadın gencin yüzüne baktı:

- Çok teşekkür ederim evladım. Bu iyi oldu. Çünkü ayaklarım öyle bir şişti ki ağrıdan duramıyordum. Ee, ne yaparsın yaşlılık zor işte! Gençliğinizin kıymetini bilin evladım. Ne varsa gençlikte var.

Genç:

- Haklısın teyze. dedi ve yavaş yavaş oradan uzaklaştı. Bir ağacın gölgesine gitti; orada bineceği treni beklemeye başladı.

Gencin adı Zeynel'di. Zeynel yirmi yaşındaydı, üniversite dördüncü sınıfta okuyordu. Dört yıl önce kazandığı üniversiteye büyük sevinç ve umutlarla kaydolmuştu. Ancak bu duyguları yavaş yavaş azaldı. Çünkü çoğu üniversite mezunu gibi geleceğinden endişe duymaya başladı. Mezuniyeti yaklaştıkça iş bulup bulamama konusu kafasını karıştırıyordu. Mersin istasyonundan kalkacak trenle İstanbul'a dedesinin yanına gidecekti. Zeynel üniversiteyi Mersin'de okuyordu. Bahar döneminde kısa bir tatil yapmak için dedesinin yanına gidecekti. Ailesi ise Ankara'da yaşıyordu. Okul kapanıp yaz tatiline girince zaten Ankara'ya ailesinin yanına gidecekti. O yüzden bu kısa tatili dedesinin yanında geçirmeye karar vermişti.

Zeynel orta boylu, zayıf denebilecek kiloda, siyaha çalan saçları ve kahverengi gözleriyle esmer bir çocuktü. Fazla göze batmayan sıradan görünüşüyle ağacın gölgesinde çevresine bakınıyordu.

Saat 17:00'yi gösteriyordu ki tren istasyona geldi. Tam zamanında gelmişti. Zeynel diğer yolcularla birlikte apar topar trene bindi ve oturacağı kompartımanı aramaya başladı. Fazla zorlanmadan taşıdığı çantasıyla koridorda ilerleyip kompartımanı buldu ve içeri girdi. İçerde dört kişilik bir aile ve kendisi gibi yirmili yaşlarda genç bir çocuk vardı. Çantasını yerleştirdikten sonra gencin yanına oturdu. Tren ağır ağır harekete geçti. Zeynel çantasına yeniden uzandı; içinden kitabını çıkardı. Kitabın kapağını tam açacaktı ki o sırada bir bebek sesi işitildi. Bebek avazı çıktığı kadar ağlıyordu. Karşı koltukta oturan ailenin bebeğiydi bu. Annesinin kucağında bir şeyler ister gibi hiç durmadan ağlıyordu. Annesi susturamayacağını anlayınca kendi üstünü de battaniye ile örterek bebeğini emzirmeye başladı. İstedigine kavuşan bebek hemen sustu. Anne ve bebeğinden başka baba

ile yedi yaşındaki küçük kız ailenin öteki fertleriydi. Küçük kız babasının yanındaydı, babasına döndü ve kardeşini kastederek konuştu:

- Karnını doyurunca nasıl da sustu. Ağlamazsa acıktığını kimse anlamayacak değil mi?

Babası cevap verdi:

- Elbette, kızım. Başka türlü derdini anlatamıyor ki bize. O da senin gibi büyüyünce konuşabilecek ve her türlü derdini anlatabilecek.

- Ooo! Daha çok var buna.

- Öyle deme kızım, zaman çabuk geçiyor.

Zeynel camdan dışarıyı seyrederken bu konuşmalara kulak misafiri olmuştu. Tarlaların yanından geçiyordu tren. Mayıs sıcağında tarlalarda insanlar çalışıyordu. Başlarını güneşten korumak için kimi şapka takmış, kimi beyaz örtüler sarmış başına. Tren büyük bir gürültüyle yanlarından geçiyordu; ama hiçbiri başını kaldırmayıp trene bakmadı bile. Anlaşılan alışmışlar trenlerin geçişine. Eşek sırtında yük taşıyanlar dahi bakmadı. Eşekleri yularlarından çekip büyük bir dikkatle yollarına devam ediyorlardı.

Bebeğin sustuğunu fark eden Zeynel elindeki kitaba baktı. Fakat hemen sonra yanındaki gencin sesini duydu:

- Ne okuyorsun?

- Henüz okuyamadım, okumaya çalışıyorum sadece.

- Ben de severim kitap okumasını: ama bir türlü çalışmaktan fırsat bulamıyorum. Liseyi bitirdim çok şükür. Üniversite sınavına hazırlanacağım. Bunun için para biriktiriyorum.

- Üniversiteye hazırlanmak için para mı biriktiriyorsun?

- Evet, önümüzdeki yıl dershaneye gitmeyi düşünüyorum. Dershane parasını biriktiriyorum.

- Tamamlayabildin mi peki?

- Hayır, bu aya kadar çeşitli işler yaptım. Pazarlarda seyyar satıcılık gibi...

- Ne satıyordun?

- Limon, maydanoz, kıvrırcık gibi şeyler işte... Şimdi de Manisa'ya gidiyorum. Sezonluk işçilerle birlikte kiraz toplayacağım. Başka meyve ve sebzeleri de toplarız. Böylece bu yazı orada geçireceğim ve dershane paramı tamamlayacağım.

- Ne güzel, hem çalışıp hem okuyacaksın. Okul masrafını çıkarıp ailene yük olmayacaksın.

- Evet, zaten ailemin okul masraflarımı karşılayacak maddi gücü yok. Ne olursa olsun okumaya kararlıyım. Okuyup bir işe yaramak istiyorum. Faydalı işler yapmak istiyorum.

- Güzel düşüncelere sahipsin. Bence de doğru bildiğin yolda ilerle. Önüne çıkan tüm engelleri de ne olursa olsun aşmaya çalış. Müsaadenle ben kalkabilir miyim?

Zeynel üniversite öğrencisi olarak kendi geleceği hakkındaki olumsuz düşünceleriyle yanındaki gencin azmini kırmak istemedi. O yüzden kendisinden hiç bahsetmeden kalktı. Aslında gencin

sözleri kendisini etkilemişti. Az da olsa geleceğe umutla bakma fikri kafasında oluşmuştu. Koridorda ilerledi ve trenin yemekhane bölümüne geçti. Orada bir çay içip yalnız kalmak istiyordu. İçeri girer girmez kendisine seslenildiğini duydu. Döndü, baktı, üniversiteden bir kız arkadaşı el sallıyordu. Ona doğru yöneldi. Selam verip yanına oturdu. Arkadaşı da bu kısa tatil fırsatını değerlendirip İstanbul'a ailesinin yanına gidiyordu. Tesadüf aynı trene binmişlerdi. Aynı sınıfta okuyorlardı ve oradan birbirlerini tanıyorlardı. Adı Melisa idi. Zeynel, fazla samimi olmamalarına rağmen Melisa'nın kendisini yanına çağırmasına şaşırılmıştı. Anlaşılan canı sıkılıyordu.

Melisa zengin bir ailenin kızıydı. Giyiminden ve bakımlı olmasından bu anlaşıyordu. Biraz da şımartılmış olmasından olsa gerek bazen ukalaca konuşmaları olurdu. Belki de o yüzden onunla samimi olmamıştı. Masada koca bir pizzayı tek başına yiyordu. Zeynel söze başladı:

- Hayırdır, senin burada ne işin var? Uçakla gitmiyor muydun sen?

- Zamanında bilet ayırtmadığımdan uçakta yer kalmamış. Ben de daha fazla beklememek için trenle gitmeyi tercih ettim. Çok şükür ki özel, tek kişilik koltuklarda yer varmış, yoksa kompartıman yolculuğu çekilmez.

- Ben kompartımandayım. Hiçbir sorunum yok, gayet rahatım. Sadece kitap okuyamadım o kadar.

- Bak, işte rahat edememişsin. Neyse, dersleri ne yaptın? Hepsini geçebilecek misin?

- Evet, hepsini geçeceğimi düşünüyorum. Bir aksilik olmazsa bu yıl mezun olurum.

- Ben olamıyorum maalesef. Önceki sınıflardan çok dersim kaldı. Hepsini bu yıl geçemem.

Birkaç yıl daha buradayım. Hocalara o kadar dil döktüm beni geçirsinler diye; ama hiçbiri dinlemiyor ki.

- Dil dökmeye ne gerek var ki; biraz çalışırsan bütün dersleri geçersin.

- Gel de çalış işte. Bir insan istemediği, sevmediği bir işi tam manasıyla yapar mı?

- Sen de haklısın, ne diyeyim!

- Sormayı unuttum, pizza yer misin? Alabilirsin tabaktan.

- Teşekkürler, ben çay içecektim. Çay alıp da geleyim. Sen de içer misin?

- Teşekkür ederim, içeceğim var burada.

Zeynel çayını alıp geldi ve masada sohbet uzadıkça uzadı. Kah derslerden, kah hocalardan, kah arkadaşlarından bahsettiler. Derken dışarıda hava iyice karardı. İkisi de yorulduğunu hissetti ve kalkıp koltuklarına geçtiler.

Zeynel kompartımanına geldiğinde saat 22:00 gibiydi. Kompartımanda herkes uyumuştı. Şimdi ışığı açıp uyuyanları rahatsız etmek olmazdı. Kendisi de yerine geçti ve uyumaya başladı.

Sabah saat beş gibi gözlerini açtığına nerede olduğuna şaşırarak etrafına baktı. Camdan gelen hafif ışık kompartımanı aydınlatıyordu. İçerde herkes uyumaya devam ediyordu. Yanlarında bir tek genç çocuk yoktu. Manisa'da inmiş olmalıydı. Dışarıda aydınlık ile karanlığın savaşı vardı. Her

sabah olduğu gibi bu savaşı aydınlık kazanacak ve her yer aydınlanacak. Marmara Denizi'nin sakin suları bu şafak vakti görölmeye değerdı. Birkaç balıkçı teknesi hareket ediyordu. Sabahın bu erken saatinde bir tek balıkçılar iş başı yapmamışlardı. Martılar çoktan harekete geçmiş, denizin bereketinden faydalanmaya çalışıyordu. Denize bir dalıp bir çıkarak balıklarla karınlarını doyuruyorlardı.

Zeynel gördükleri karşısında etkilenmiş; fakat gözleri tekrar kapanmıştı. Gözlerini tekrar açtığında ise tren çoktan İstanbul'a gelmişti. Hatta ineceğı istasyona yaklaşıyordu. Kompartımandaki aileye iyi yolculuklar dileyerek çantasını alıp kapıya yanaştı. Tren, istasyona gelince de indi. Dedesinin evine gidebilmesi için bir minibüse binmesi gerekiyordu. Saatine baktı, saat yediyi gösteriyordu. Minibüsler sefere başlamış olmalıydı. Durağa yaklaştığında haklı olduğunu gördü. Hemen durakta bekleyen minibüse bindi. Yol çok uzun sürmese de kitabından birkaç sayfa okuyabileceğini düşündü ve çantasından kitabını çıkardı. O sırada yanına orta yaşta bir adam gelip oturdu. Yanında bavulu vardı. O da trenden inmiş olmalıydı. Zeynel'e döndü ve bir soru sordu:

- Affedersin, Narçiçeğı durağını biliyor musun?
- Hayır, ben yabancısıyım buraların.
- Neyse şoföre sorarım. Daha önce İstanbul'a gelmemiş miydin?
- Bir kere daha gelmiştim. Bundan iki yıl önce...
- Nasıl, beğendin mi İstanbul'u?
- Daha pek bir şey görmedim. Önceki gelişimi diyorsanız, o zaman da pek fazla gezmeden geri dönmüştüm. Kısa süreliğine gelmiştim.

- Ben çok geldim, gittim İstanbul'a; ama hala öğrenemedim birçok yerini. Çok karmaşık bir şehir... O yüzden öğrenilmiyor buralar. Doğma büyüme burada yaşayan akrabalarım da tam bilmezler İstanbul'u. Anlaşılan bu şehir hep kendini gizliyor insanlardan. Düşünsene insanoğlu kendi kurduğı şehri kendisi bilmiyor. Belki de öğrenmek istemiyor.

- Ama bu koca şehirde yine de insan aradığı kişiyi buluyor ve onun yanına gidebiliyor. Mesela ben dedemin yanına gideceğim.

- Doğru söylüyorsun, ben de akrabalarımın yanına gideceğim. Hangi durakta ineceğimi bilmesem bile... Ne kadar karmaşık olursa olsun insan kaybolmaz bu şehirde. Sora sora Bağdat bulunur derler.

- Ben bu durakta ineceğim, size iyi yolculuklar.

Zeynel çantasını aldığı gibi minibüsten indi. Biraz yürüdükten sonra dedesinin müstakil evine geldi. Bahçe kapısını açtı ve içeri girer girmez bahçede çiçek diken dedesiyle karşılaştı. Dedesi torununu görünce şaşkınlık ve sevinci bir arada yaşadı. Zeynel, hemen elini öpüp onunla kucaklaştı. Kırışmış saçlarıyla yüzü aydınlanmış dedenin adı Ali'ydi. Yılların verdiği olgunluk gözlerine yansımıştı. Gözlerine bakıldığında yaşlı dünyanın geçirdiğı tüm evrelerden geçmiş bir insan

görünüyordu. Dünya ile aynı yaşta izlenimini veren bu insanın ağzından çıkan her söz de doğanın sözleriydi sanki.

Zeynel dedesini çok sever ve onun sözlerine çok önem verirdi. Anlattığı her şeyi dikkatle dinler ve sözlerinin hayatında yer etmesini sağlardı.

Birlikte eve girip hal hatır sordular. Ali dede dört yıl önce Ankara'dan taşındığı bu evinde yalnız yaşıyordu. Çok sevdiği karısı vefat edeli iki yıl olmuştu. Bu küçük şirin evde yalnız kalmak onu üzmüştü elbette. Çocukları her ne kadar onu evlerine davet etse de o yine de buradan ayrılamıyordu. Yalnızlığını bahçedeki ağaçlar ve çiçeklerle gidermeye çalışıyordu.

Zeynel çantasını bir kenara koydu. Dedesine aldığı pişmaniyeyi çantasından çıkarırken gözü yolda okuyamadığı kitaba takıldı ve dedesine seslendi:

- Dede inanır mısın? Yolda okumak için bir kitap almıştım; ama bir türlü okumaya fırsat bulamadım.

- Niye ki?

- Yolda birçok insanla karşılaştım ve hepsi de bana bir şeyler anlattı. Ben de onlara anlattım.

- Neler konuştunuz bakalım?

- Anlatmakla bitmez ki dede. Yine de kitabımı okumak isterdim.

- Emin ol ki o karşılaştığın insanlar sana çok şey öğretmişlerdir. Dinlemesini bildiysen tabi...

Hünkâr Hacı Bektaşî Veli'nin bir sözü vardır: "Okunacak en büyük kitap insandır." İnsan küçük bir evrendir, okumakla bitmez, evladım. O yüzden çevrendeki tüm insanları büyük bir dikkatle dinle, yaptıklarını büyük bir dikkatle gözlemler. Emin ol ki çok şey öğreneceksin. Gerçekten öğrenecek çok şey var bu dünyada. Sonuçta okumak istediğin o kitabı da bir insan yazdı. Kitabı okuyarak yine insanı okumuş olacaksın. Çok istiyorsan şuradaki masada kitabını rahatlıkla okuyabilirsin. Ben yiyecek bir şeyler hazırlayayım. Bahçede güzel bir kahvaltı yapalım.

- Kitabı kahvaltıdan sonra da okuyabilirim. Şimdi sana yardım edeyim.

Dede ve torun birlikte mutfığa geçtiler. Bahçede güzel bir kahvaltı masası hazırladılar. Dede, torun kendilerine güzellik katan bir muhabbetle, kuşların cıvıltısı ve çiçeklerin kokusu eşliğinde kahvaltılarını yaptılar.